

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžo/183/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014201265
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014201265.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: POHOTOVOST', s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., Gr?sslingova 4, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, Prievozská 32, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SK/0397/99/2014 zo dňa 06. júna 2014, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 157/2014-44 zo dňa 11. júna 2015, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 157/2014-44 zo dňa 11. júna 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie žalovaného č. SK/0397/99/2014 zo dňa 06. júna 2014 v spojení s rozhodnutím Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie v Bratislave pre Bratislavský kraj č. U/0407/01/2013 zo dňa 22. apríla 2014 zmenil v časti týkajúcej sa výšky uloženej pokuty tak, že žalobcovi sa ukladá pokuta vo výške 2000 €. O trovách konania rozhodol tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

Krajský súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci bolo potrebné využiť moderačné právo súdu v zmysle § 250i ods. 2 OSP v spojení s § 250j ods. 5 OSP pokiaľ ide o výšku uloženej sankcie, nakoľko v konaní nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov konania žalobcu s poukazom na závažnosť a dĺžku konania žalobcu. Zníženie výšky sankcie považoval vzhľadom na okolnosti za primerané, ako aj zodpovedajúce požiadavke generálnej prevencie. Konštatoval, že vo veci vykonal opätovné dokazovanie na základe predloženého obsahu administratívneho spisu, ako aj vypočutím zástupcov účastníkov konania. Pri posudzovaní výšky uloženej pokuty skúmal závažnosť správneho deliktu a prihliadol na primeranosť sankcie, pokiaľ ide o závažnosť protiprávneho konania, ako aj jeho

následky. Mal za to, že v prejednávanej veci nebolo sporné, že žalovaný správny orgán vyslovil porušenie zákonných ustanovení u žalobcu ako veriteľa pri dvoch spotrebiteľských zmluvách. Sankciu uloženú vo výške 10 000 € v danom prípade považoval za zjavne neprimeranú, a to vzhľadom na povahu a množstvo zistených nedostatkov, keď z odôvodnenia tak prvostupňového, ako aj druhostupňového správneho rozhodnutia podľa súdu prvého stupňa vyplýva, že neprihliadli dostatočným spôsobom na závažnosť, rozsah, dĺžku, následky a povahu zistených nedostatkov na strane žalobcu. Ďalej vyslovil, že uloženie sankcie zjavne nezodpovedajúcej povahe a závažnosti správneho deliktu je v rozpore s čl. 1 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, keďže právna istota a spravodlivosť ako princípy materiálneho právneho štátu nepripúšťajú aplikovanie sankcií, ktoré sú zjavne neproporcionálne a neprimerané povahe skutku a jeho následkom.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný včas odvolanie a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 157/2014-44 zo dňa 11. júna 2015 zmenil tak, že žalobu zamietne. Alternatívne navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 157/2014-44 zo dňa 11. júna 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietal nesprávnosť záveru súdu prvého stupňa, že v preskúvanom konaní žalovaný uložil pokutu v takej výške, ktorá nebola primeraná vo vzťahu k spáchanému deliktu. Vyčítal mu, že k uvedenému záveru dospel na základe úvahy, v ktorej sa obmedzil iba na konštatovanie, že žalovaný pri ukladaní pokuty dostatočným spôsobom neprihliadol na závažnosť, rozsah, dĺžku, následky a povahu zistených nedostatkov na strane žalobcu, a že pokuta v uloženej výške neplní úlohu výchovnú a represívnu. Zdôraznil, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa vyrovnal so všetkými námietkami žalobcu a vyčerpávajúco uviedol správnu úvahu, teda naplnil požiadavky zákona. Zároveň dodal, že v odôvodnení svojho rozhodnutia vyložil rozhodovacie dôvody tak, aby bol zreteľný rozsah vykonaného prieskumu a podstatným spôsobom vysvetlené, prečo bolo o veci, resp. o odvolaní rozhodnuté určitým spôsobom. Uviedol, že pri ukladaní sankcie prihliadol na závažnosť, rozsah, dĺžku trvania, následky a povahu zistených nedostatkov.

Mal za to, že porušenie zákonom ustanovených povinností spočívalo v tom, že žalobca uzatvoril so spotrebiteľmi Zmluvu č. 301500274 a Zmluvu č. 106400037, na základe ktorých mali byť finančné prostriedky poskytnuté na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania či podnikania, pričom predmetné zmluvy neobsahovali podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), pričom tieto v rozhodnutí aj podrobne špecifikoval. Pri určovaní výšky pokuty žalovaný teda prihliadol na skutočnosť, že neuvedením vyššie špecifikovaných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v konkrétnej Zmluve č. 301500274 a Zmluve č. 106400037 žalobca porušil svoje povinnosti vyplývajúce mu zo zákona o spotrebiteľských úveroch, následkom čoho bolo porušenie práv spotrebiteľa chránených dotknutým zákonným ustanovením. Ďalej uviedol, že z hľadiska závažnosti konania žalovaný zohľadnil jeho nebezpečnosť, ktorú vzhliadol v skutočnosti, že neboli v plnej miere zabezpečené práva spotrebiteľa, ktoré mu poskytuje zákon o spotrebiteľských úveroch, v dôsledku čoho došlo k znevýhodneniu predovšetkým vo vzťahu k informáciám, s ktorými je povinný veriteľ oboznámiť spotrebiteľa pred uzavretím zmluvy, a to ohľadom náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako termín konečnej splatnosti zmluvy, výška odplaty, dôležité porovnávajúce údaje o ročnej percentuálnej miere nákladov a priemernej ročnej percentuálnej miere nákladov, ako aj vo vzťahu ku konkrétnym právam spotrebiteľa v zmysle § 13 a § 16 zákona o spotrebiteľských úveroch.

Rovnako tak uviedol, že pri hodnotení veci prihliadol z hľadiska rozsahu sankcionovaného konania na skutočnosť, že nedostatok bol zistený v prípade dvoch zmlúv spotrebiteľov, ktoré boli subsumované pod úpravu Obchodného zákonníka, čo malo za následok zhoršenie postavenia spotrebiteľa v porovnaní so zvýšenou právnou ochranou zabezpečenou právnym režimom zákona o spotrebiteľských úveroch.

Ohľadom dĺžky trvania protiprávneho stavu pokladal za potrebné poukázať na skutočnosť, že v čase kontroly Slovenskej obchodnej inšpekcie vykonanej dňa 24. októbra 2013 a 25. októbra 2013 bolo zistené, že k porušeniu zákonnej povinnosti došlo pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere dňa 20.

septembra 2012, pričom totožné konanie účastníka konania bolo zistené aj pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere dňa 08. októbra 2012. S ohľadom na skutočnosť, že v danom prípade išlo o formulárové vopred predformulované zmluvy a celoslovenskú pôsobnosť žalobcu, vyjadril obavu z nie iba ojedinelého konania žalobcu. Ďalej uviedol, že pokiaľ ide o dĺžku trvania zisteného správneho deliktu má za to, že postupoval správne, keď túto okolnosť nevyhodnotil v prospech žalobcu (poľahčujúcu), keď ako v napadnutom rozhodnutí dáva do pozornosti, v prvom prípade na konanie žalobcu upozornil sám spotrebiteľ a v druhom prípade dokonca polícia, ktorá od žalobcu obdržala oznámenie o skutočnosti nasvedčujúcej spáchanie trestného činu podvodu, avšak po preverení políciou táto uznesením vec odmietla a naopak vec postúpila Slovenskej obchodnej inšpekcii na prešetrenie.

Z hľadiska povahy a následkov konania dal do pozornosti, že neuvedenie všetkých zákonom taxatívne požadovaných údajov neumožňuje spotrebiteľom riadne zoznámenie sa s ponukou úveru, ako aj nezabezpečuje právnu istotu v otázke podmienok spotrebiteľského úveru, nákladoch, právach a záväzkoch. Zdôraznil, že význam chýbajúcich náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podčiarkuje aj ochrana poskytnutá zo strany zákonodarcu, ktorý v prípade absencie uvedených náležitostí zbavuje úver poplatkov aj samotného úroku. Doplnil, že pri určovaní výšky pokuty prihliadol na to, že účel právnych predpisov poskytujúcich spotrebiteľom, záujemcom o úver, právo na informácie a istotu pri uzatváraní zmluvných vzťahov týkajúcich sa poskytnutia spotrebiteľského úveru, nebol z dôvodu porušenia povinnosti splnený. Od žalobcu vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkané služby, je pritom opodstatnené očakávať, že koná profesionálne so znalosťou ponúkaných služieb a v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z relevantných predpisov, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Dodal, že nespĺnením uvedených povinností vzťahujúcich sa na štádium dojednávania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, nebol naplnený účel sledovaný zákonom o spotrebiteľských úveroch, ktorým je regulácia vzťahov medzi veriteľom a spotrebiteľom tak, aby bola zabezpečená dostatočná ochrana spotrebiteľa pri ponuke a poskytovaní spotrebiteľského úveru.

Tvrdil, že v zmysle odôvodnenia napadnutého rozhodnutia správny orgán prvého stupňa v úvodnej vete zdôraznil, že pri ukladaní sankcie prihliadol na závažnosť rozsah, trvanie, povahu a následky protiprávneho konania, pričom v nasledujúcom texte uviedol samotné zhodnotenie. Nesúhlasil s tvrdením, že by odôvodnenie výšky postihu obsahovalo iba všeobecné právne skutočnosti, keďže úvahy, o ktoré sa prvostupňový orgán opiera, boli aplikovateľné na posudzovanú Zmluvu č. 601500274 uzatvorenú s podávateľom podnetu č. 822/2013 ako aj Zmluvu č. 10640037 uzatvorenú s podávateľom podnetu č. 1823/2013. S ohľadom na uvedené namietal, že prvostupňový správny orgán, ako aj žalovaný sa zákonnými kritériami zaoberali v dostatočnej miere a v rozsahu umožňujúcom preskúmateľnosť úvah správneho orgánu, ktorými sa riadil pri určovaní výšky postihu. Ďalej uviedol, že v prípade určenia výšky uloženej pokuty je táto odrazom konkrétneho prípadu a zhodnotenia konkrétnej veci. Poznamenal, že správny súd nesmie svojvoľne zasahovať do zákonnej správnej úvahy, a preto moderácia je prípustná najmä v prípadoch sankcií, ktoré boli uložené zjavne neproporcionálne a neprimerane povahe skutku a jeho dôsledkom. Doplnil, že vo sfére žalobcu má tiež uložená pokuta plniť úlohu výchovnú a aj represívnu a postihovať protiprávne konanie, preto je podľa žalovaného žiadúce, aby bola citeľná v majetkovej sfére páchatel'a deliktu, teda sa nemôže jednať o sankciu v zanedbateľnej výške.

Súdu prvého stupňa vyčítal, že neuviedol, z akého dôvodu považoval uloženú pokutu za neprimeranú v dôsledku nedostatočného prihliadnutia na závažnosť, rozsah, dĺžku, následky a povahu zistených nedostatkov na strane žalobcu. Uvedenú časť rozhodnutia súdu prvého stupňa pokladal za nezrozumiteľnú a nepreskúmateľnú, keďže nie je zjavné, aké konkrétne kritériá boli rozhodujúce pre prijatie tohto záveru o veci, resp. z akého konkrétneho dôvodu nemal podľa krajského súdu žalovaný správny orgán uložiť pokutu v primeranej výške vo vzťahu k spáchanému správnomu deliktu. Následne namietal, že krajský súd opomenul uviesť, prečo pokuta uložená žalovaným podľa jeho názoru nemá plniť úlohu výchovnú a represívnu. Dodal, že súd je povinný rozsudok odôvodniť spôsobom zakotveným v § 157 ods. 2 OSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúceho z Listiny základných práv a slobôd, ako aj z čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa

nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného prostredníctvom právneho zástupcu navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdil. Súčasne žiadal, aby žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania. Mal za to, že prvostupňový súd odôvodnil využitie moderačného oprávnenia ohľadne zníženia sankcie tým, že v konaní nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov konania žalobcu a poukazom na závažnosť a dĺžku konania žalobcu. Uvedené odôvodnil aj tým, že zníženie výšky sankcie považoval prvostupňový súd vzhľadom k okolnostiam za primerané, ako aj zodpovedajúce požiadavke generálnej prevencie. Zdôraznil, že iba dve porušenia zákona sú okolnosti, ktoré z hľadiska závažnosti a dĺžky konania žalobcu spôsobujú nepreukázanie vyššej miery negatívnych dôsledkov konania žalobcu. Dal do pozornosti, že v odôvodnení rozsudku prvostupňový súd vysvetlil, že porušenie zákona iba v prípade dvoch spotrebiteľských zmlúv spôsobuje, že výška pokuty 10 000 € je zjavne neprimeraná vzhľadom na povahu a množstvo zistených nedostatkov, pričom pojem množstvo označil za kritérium rozsahu. Doplnil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa obsahuje aj poukaz na ďalšie kritériá, ktorými sú „množstvo-rozsah“ nedostatkov, ako aj povaha a následky, pričom sa v danom prípade nepreukázala vyššia miera negatívnych následkov. Na to poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 26/2012, v ktorom tento vyslovil: „Ak v správnom konaní o postihu za správny delikt nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov protiprávneho konania u sankcionovanej osoby (závažnosť, dĺžka konania a následky), môže súd využiť moderačné oprávnenie a znížiť výšku uloženej sankcie tak, aby bola primeraná okolnostiam prípadu a súčasne zodpovedala aj požiadavke generálnej prevencie“. Zároveň poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sdo/4/2012 zo dňa 28. augusta 2012, ako aj sp. zn. 2Sžo/102/2007 zo dňa 25. júna 2008, sp. zn. 6Sžo/134/2008 zo dňa 18. februára 2009 a sp. zn. 2Sž-o-KS/56/2006 zo dňa 01. marca 2008, v ktorých Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal tzv. moderačné rozhodnutie prvostupňového súdu, pričom dospel k záveru, že moderačné oprávnenie súdu, t.j. možnosť upustiť od potrestania alebo znížiť výšku uloženej sankcie je dôvodné vtedy, ak ide o postih za správny delikt zjavne neprimeraný.

Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného, spočívajúcej v tvrdení o porušení § 157 ods. 2 OSP uviedol, že náležitosti, ktoré v prípade zníženia výšky pokuty ako výsledku správnej úvahy musí súd dodržať v prípade, ak dospeje k záveru, že v konaní nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov, predstavujú len stručné, jasné a výstižné vysvetlenie, prečo skutočnosť nebola preukázaná, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Uviedol, že v danom prípade išlo o zistenie, že nebola preukázaná vyššia miera negatívnych následkov, preto nebolo treba vysvetľovať, ktoré dôkazy boli považované za preukázané, nebolo treba uvádzať, prečo sa nevykonali navrhované dôkazy, prečo sa žiadne nenavrchovali, avšak stačilo konštatovať, že nebolo dostatočným spôsobom prihladené na všetky zákonné kritériá. Podľa žalobcu však bolo v danom prípade rozhodujúce, že súd prvého stupňa konal v súlade s § 132 OSP, nakoľko nemal za preukázanú vyššiu mieru negatívnych následkov protiprávneho konania, pričom sa zaoberal rozsahom, závažnosťou, dĺžkou a povahou protiprávneho konania, kde ako skutkovú okolnosť uviedol iba dve spotrebiteľské zmluvy, ktorými malo dôjsť k protiprávnemu konaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo z dôvodov a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 23 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch (účinného do 31.05.2014) kontrolu dodržiavania povinností ustanovených týmto zákonom vykonáva Slovenská obchodná inšpekcia, ak osobitný zákon neustanovuje inak; toto ustanovenie sa nevzťahuje na vedenie registra veriteľov.

Podľa § 23 ods. 2 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch (účinného do 31.05.2014) ak orgán kontroly podľa odseku 1 zistí nedostatky v činnosti veriteľa alebo finančného agenta spočívajúce v nedodržiavaní alebo v obchádzaní ustanovení tohto zákona, je oprávnený podľa závažnosti, rozsahu, dĺžky trvania, následkov a povahy zistených nedostatkov veriteľovi alebo finančnému agentovi uložiť pokutu do 70 000 € a pri opakovanom alebo závažnom nedostatku až do výšky 140 000 €.

Podľa § 23 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch (účinného do 31.05.2014) pokutu možno uložiť do dvoch rokov odo dňa, keď sa zistilo porušenie povinností, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo.

V danom prípade bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 10 000 € pre porušenie povinností vyplývajúcich z § 9 ods. 2 písm. f/, i/, j/, o/, t/, w/ a y/ zákona o spotrebiteľských úveroch uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere všetky zákonom stanovené náležitosti, keď ako účastník konania v pozícii veriteľa uzatvoril so spotrebiteľom p. S. P. Zmluvu o úvere č. 601500274 dňa 20. septembra 2012 a so spotrebiteľkou p. M. B. Zmluvu o úvere č. 106400037 dňa 08. októbra 2012, ktorých predmetom bolo poskytnutie úveru na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania a tieto neobsahovali nasledovné náležitosti, a to:

- termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru,
- ročnú percentuálnu mieru nákladov,
- úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok,
- právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti,
- právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jeho výpočtu,
- priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok.

Odvolací súd z obsahu administratívneho a súdneho spisu zistil, že v dňoch 24. októbra 2013 a 25. októbra 2013 vykonali inšpektori Slovenskej obchodnej inšpekcie kontrolu v sídle spoločnosti žalobcu, zameranú na prešetrovanie spotrebiteľských podnetov, evidovaných pod č. 822/2013 a č. 1823/2013. Pri kontrole bolo zistené, že uzatvorené Zmluvy o úvere č. 601500274 zo dňa 20. septembra 2012 so spotrebiteľom p. S. P. a Zmluva o úvere č. 106400037 zo dňa 08. októbra 2012 so spotrebiteľkou p. M. B. nespĺňajú náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch. Taktiež bolo zistené, že veriteľ neposkytol spotrebiteľom informácie pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Dňa 22. apríla 2014 bolo vydané rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. U/0407/01/2013 o uložení pokuty vo výške 10 000 € pre porušenie § 9 ods. 2 písm. f/, i/, j/, o/, t/, w/ a y/ zákona o spotrebiteľských úveroch. Správny orgán prvého stupňa konštatoval, že pri ukladaní sankcie prihliadal na závažnosť, rozsah, trvanie a následky protiprávneho konania, s prihliadnutím na povahu zisteného nedostatku, keď konaním účastníka konania došlo k zásahu do ochrany práv spotrebiteľa pri poskytovaní spotrebiteľských úverov. Zdôraznil, že spotrebiteľ pri dojednaní úveru vystupuje v slabšej pozícii v porovnaní s poskytovateľom úveru, preto je mu potrebné v týchto vzťahoch v medziach

zákona poskytnúť zvýšenú ochranu, keďže vzhľadom na zložitosť problematiky dôveruje poskytovateľovi úveru. Zároveň vyslovil, že neuvedenie všetkých zákonom požadovaných údajov neumožňuje spotrebiteľovi riadne a objektívne sa zoznámiť so všetkými náležitosťami úverového vzťahu, zvlášť výhodami a nevýhodami tak, aby spotrebiteľ bol schopný posúdiť, či prezentovaná ponuka spotrebiteľského úveru zodpovedá jeho potrebám a jeho finančnej situácii. Súčasne uviedol, že spotrebiteľ v danom prípade nemal zabezpečený dostatok informácií pre porovnanie ponúk od rôznych veriteľov na rovnaký druh spotrebiteľského úveru.

Proti rozhodnutiu o uložení pokuty sa žalobca odvolal. Žalovaný odvolanie rozhodnutím č. SK/0397/99/2014 zo dňa 06. júna 2014 zamietol a prvostupňové rozhodnutie č. U/0407/01/2013 zo dňa 22. apríla 2014 potvrdil. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia vyslovil, že z hľadiska závažnosti konania zohľadnil jeho nebezpečnosť, ktorú vidí v skutočnosti, že neboli v plnej miere zabezpečené práva spotrebiteľa, ktoré mu poskytuje zákon o spotrebiteľských úveroch, v dôsledku čoho došlo k znevýhodneniu predovšetkým vo vzťahu k informáciám, s ktorými je povinný veriteľ oboznámiť spotrebiteľa pred uzavretím zmluvy, a to vo vzťahu k náležitostiam zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj ku konkrétnym právam spotrebiteľa v zmysle § 13 a § 16 zákona o spotrebiteľských úveroch. Pri hodnotení veci prihliadol z hľadiska rozsahu sankcionovaného konania na skutočnosť, že nedostatok bol zistený v prípade dvoch zmlúv spotrebiteľov, pričom tieto boli subsumované pod úpravu Obchodného zákonníka, čo malo za následok zhoršenie postavenia spotrebiteľa v porovnaní so zvýšenou právnou ochranou zabezpečenou právnym režimom zákona o spotrebiteľských úveroch. Z hľadiska povahy a následkov konania poukázal na skutočnosť, že neuvedenie všetkých zákonom požadovaných údajov neumožňuje spotrebiteľom riadne zoznámenie sa s ponukou úveru, ako aj nezabezpečuje právnu istotu v otázke podmienok spotrebiteľského úveru, nákladov, právach a záväzkoch. Pri určovaní výšky vzal do úvahy, že účel právnych predpisov poskytujúcich spotrebiteľom, záujemcom o úver, právo na informácie a istotu pri uzatváraní zmluvných vzťahov týkajúcich sa poskytnutia spotrebiteľského úveru, nebol z dôvodu porušenia povinnosti splnený.

Základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (v rámci ktorej bol vydaný aj napadnutý rozsudok krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy.

Istú výnimku z tejto zásady tvorí ustanovenie § 250i ods. 2 OSP, podľa ktorého ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy.

Citované zákonné ustanovenie § 250i ods. 2 OSP bolo do piatej časti Občianskeho súdneho poriadku zakotvené zákonom č. 424/2002 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2003 ako revízná právomoc správnych súdov.

Požiadavka „plnej jurisdikcie“ v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa vzťahuje na veci tzv. súkromno-právnej povahy zodpovedajúce ustanoveniu § 7 ods. 1 OSP a vecí správnych sankcií (priestupky, správne delikty fyzických osôb - podnikateľov a správne delikty právnických osôb).

Zakotvenie možnosti moderácie, t.j. uplatnenie revíznej právomoci správnych súdov treba považovať za zásadnú zmenu právomoci správnych súdov. Pred prijatím ustanovenia § 250i ods. 2 zákonom č. 424/2002 Z. z. súd mohol skúmať iba to, či nedošlo k prekročeniu zákonného rámca správneho uváženia, naproti tomu teraz môže rozhodnúť aj o rozsahu sankcie. To znamená, že súd po doplnení

dokazovania prihladne na primeranosť sankcie pokiaľ ide o závažnosť protiprávneho konania a jeho následky a individuálne posúdi postih za správny delikt podľa okolností toho ktorého prípadu. Predmetné ustanovenie nesporne prispieva k posilneniu ochrany fyzických a právnických osôb pred nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy.

Ak správny orgán rozhodol vo veciach uvedených v § 250i ods. 2 OSP (občianskoprávných, pracovných, rodinných či obchodných alebo rozhodol o uložení sankcie), pretože podľa zákona má právomoc v takých veciach rozhodovať, súd nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom, teda skutkovým stavom, z ktorého vychádzal vo svojom rozhodnutí správny orgán. Skutkový stav uzatvorí súd sám pred svojím rozhodnutím vo veci a to buď na základe zistení, z ktorých vychádzal správny orgán, alebo na základe opätovného vykonania dôkazov, ktoré už vykonal aj správny orgán. Súd však môže vykonať nanovo dokazovanie podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Dôvod, pre ktorý súd vychádza zo skutkových zistení správneho orgánu, by mal vyplývať z dôvodovej časti jeho rozhodnutia. Tieto skutkové zistenia musia vyplývať z logického hodnotenia tých dôkazov, ktoré vykonal správny orgán, pričom súd ich hodnotí podľa § 132 OSP, ako by ich bol vykonal sám. Rovnako by mal súd zdôvodniť potrebu opätovného vykonania jednotlivého dôkazu už vykonaného správnym orgánom.

V prípade nového dokazovania podľa Občianskeho súdneho poriadku sa účastníci i súd musia riadiť všetkými zásadami dokazovania pred súdom (§ 120 a nasl. OSP). O nariadení takého dokazovania súd rozhodne uznesením, aby bolo pre účastníkov zrejmé, že sú povinní označiť všetky dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pritom predmetom dokazovania by boli všetky skutkové otázky, akoby o nich žiadny správny orgán nekonal. Vo veciach správneho súdnictva, najmä, ak je predmetom rozhodnutia uloženie sankcie za správny delikt je dôvodné súdu ponechať väčšiu možnosť vyhľadávania a vykonávania dôkazov, než navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, než by tomu bolo v konaní o bežných občianskoprávných záväzkoch.

V zmysle uvedeného, teda minimálnou požiadavkou na „plnú jurisdikciu“ je zákonné zabezpečenie, aby správny súd mohol vykonať dokazovanie v záujme náležitého zistenia skutkového stavu veci nezávisle na skutkových zisteniach správneho orgánu ku dňu jeho rozhodovania a skutkový stav zistený správnym orgánom a doplnený súdom hodnotiť nezávisle na hodnotení skutkového stavu veci vykonaného správnym orgánom. Na základe takto zisteného a vyhodnoteného skutkového stavu je žiaduce, aby mal správny súd možnosť zrušiť správne rozhodnutie a viazať správny orgán v ďalšom konaní nielen právnym názorom, ale i názorom ohľadne skutkových zistení. V prípade, že súd má dostatočné podklady pre rozhodnutie vo veci, je v záujme náležitej ochrany fyzických a právnických osôb pred nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy, aby mal možnosť podľa okolností prípadu aj vo veci sám rozhodnúť a nahradiť pôvodné rozhodnutie orgánu verejnej správy vlastným rozhodnutím.

Aj naďalej však platí a zo strany správnych súdov bolo opakovane judikované, že pokiaľ ide o výšku uloženej sankcie za správny delikt, je výška uloženej sankcie výsledkom správneho uváženia zo strany správneho orgánu a súd iba skúma, či toto uváženie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom (§ 245 ods. 2 OSP), či je v súlade s pravidlami logického myslenia, a či podklady pre taký úsudok boli zistené úplne a riadnymi procesnými postupmi. Preto, ak chce rozhodnutie správneho orgánu o výške sankcie zmeniť a nahradiť ho vlastným rozhodnutím, musí si pre toto svoje rozhodnutie obstarat' dostatok podkladov (zopakovaním dokazovania alebo vykonaním nového dokazovania) a musí v tomto smere svoje rozhodnutie aj náležitým spôsobom odôvodniť.

Podľa § 250j ods. 5 OSP vo veciach uvedených v § 250i ods. 2 môže súd rozhodnúť rozsudkom o náhrade škody, o peňažnom plnení alebo o peňažnej sankcii, ak na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že o spore, o inej právnej veci alebo o uložení sankcie má byť rozhodnuté inak, ako rozhodol správny orgán. Rozsudok súdu nahrádza rozhodnutie správneho orgánu v takom rozsahu, v akom je rozsudkom súdu rozhodnutie správneho orgánu dotknuté. Tento rozsah musí byť uvedený vo výroku rozsudku, pričom súd dotknutý výrok zmení. Súd rozhodne o trovách konania vrátane trov,

ktoré vznikli v konaní pred správnym orgánom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, posúdiac napadnutý rozsudok krajského súdu v intenciách odvolacích námietok žalovaného, vzhľadom na relevantnú námietku, ktorou žalovaný vytýkal prvostupňovému súdu, že v napadnutom rozsudku opomenul uviesť, z akého konkrétneho dôvodu nemal žalovaný správny orgán uložiť pokutu v primeranej výške vo vzťahu k spáchanému správne deliktu. Vyčítal mu, že k uvedenému záveru dospel na základe úvahy, v ktorej sa obmedzil iba na konštatovanie, že žalovaný pri ukladaní pokuty dostatočným spôsobom neprihliadol na závažnosť, rozsah, dĺžku, následky a povahu zistených nedostatkov na strane žalobcu.

Odvolací súd zastáva názor, že rozhodnutie o uložení pokuty si vyžaduje podrobné zdôvodnenie konkrétnych skutočností, ktoré odôvodňujú uloženie sankcie v určitej výške. Preto nestačí zdôvodnenie iba v jej všeobecnej rovine, konštatujúc splnenie zákonných predpokladov, doplnené len stručným poukazom na povahu a množstvo zistených nedostatkov, ktoré mali spočívať v skutočnosti, že porušenie bolo u žalobcu ako veriteľa zistené pri dvoch spotrebiteľských zmluvách, tak ako je to uvedené v neúplnom odôvodnení krajského súdu. Vzhľadom na tieto skutočnosti je rozsudok krajského súdu nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, čím nesporne bola účastníkom konania odňatá možnosť konať pred súdom. Preto žalovaným vznesená námietka je dôvodná.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. Takýmto procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (bližšie pozri napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 236/06 či Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 242/2007 - www.concourt.sk).

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu vyplýva i z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Aj keď s ohľadom na judikatúru ESLP nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok ESLP Ruiz Torija proti Španielsku z 09. decembra 1994).

Taktiež podľa judikatúry ESLP administratívne trestanie má trestnoprávny charakter. Preto pri absencii procesného predpisu, ktorý by upravoval zásady správneho trestania, treba vychádzať z Ústavy Slovenskej republiky (čl. 50) a analogicky aj z Trestného zákona, pričom v administratívnom trestaní treba rešpektovať aj Doporučenie *Rady Európy (91)+ z 13. februára 1991 (relative aux sanctions administratives), podľa ktorého pre ukladanie administratívnych sankcií platia analogicky zásady ukladania sankcií trestných s tým, že správny (administratívny) postih protiprávneho chovania možno uplatniť len v primeranej lehote. Keďže ukladanie sankcií má okrem represívneho významu aj význam preventívny, stráca tento na účinnosti uplynutím neprimeranej lehoty od vzniku porušenia k samotnému uloženiu sankcie.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že pri zvažovaní výšky pokuty a jej následnom určení je nevyhnutné okrem zákonných predpokladov uvedených v § 23 ods. 2 písm. b/ zákona o spotrebiteľských úveroch, prihliadať i na charakter sankcie ako takej, ktorou je jej preventívna a represívna funkcia. Na to, aby sankcia plnila svoju preventívnu funkciu, musí byť jej výška stanovená tak, aby sa sankcionovaná osoba do budúca vyvarovala porušení zákonných povinností, ale zasa pri splnení jej represívnej funkcie nie až tak, aby bola neprimeraná vo vzťahu k porušenej povinnosti s ohľadom na okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z vyššie citovaných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch a s prihliadnutím na ustanovenie § 250j ods. 5 OSP upriamuje Najvyšší súd Slovenskej republiky pozornosť krajského súdu v tom smere, že pokiaľ mal za to, že výšku pokuty uloženú žalobcovi správnymi orgánmi treba znížiť, mal vykonať vo veci dokazovanie, napr. zadovážením hospodárskych výsledkov žalobcu v sankcionovanom období, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje najmä žalobcu a následne mal povinnosť svoje zmeňujúce rozhodnutie o znížení pokuty aj vyčerpávajúcim spôsobom, s poukazom na ustanovenie § 23 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch aj odôvodniť.

Na základe vyššie uvedeného berúc do úvahy skutočnosť, že kontrola dodržiavania predpisov, ktoré sú prijaté za účelom ochrany spotrebiteľa v úverových vzťahoch, je opodstatnená, avšak s výškou uloženú sankcie sa krajský súd dostatočne skutkovo ani právne nevyporiadal ani ju náležitým spôsobom dostatočne neodôvodnil, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave je potrebné podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd vec znova prejedná a o nej rozhodne, pričom ohľadom výšky uloženú pokuty sa musí náležite vypoariadať s námietkami účastníkov konania vznesenými v žalobe i v odvolaní, a to vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ako aj s prihliadnutím na citované zákonné ustanovenia § 250i ods. 2 OSP a § 250j ods. 5 OSP.

Podľa § 250ja ods. 4 OSP a § 226 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP v ďalšom konaní je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť 01. júla 2016.

Dňom 01. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z., Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.